

Oponentský posudek dizertační práce
MUDr. Vasileiose Tzigkounakise „Contemporary methods of treatment of injuries and their complications in immature permanent teeth in children“

Předkládaná dizertační práce MUDr. Vasileiose Tzigkounakise „Contemporary methods of treatment of injuries and their complications in immature permanent teeth in children“ se dotýká velice závažného tématu současného zubního lékařství. S úrazy zubů se setkávají lékaři velice často, ale často se setkají také se špatným prvním bezprostředním ošetřením na místě úrazu. Názory na správné ošetření úrazů zubů u dětí jsou stále odbornou společností diskutovány a mnohdy i rozporovány. Z tohoto pohledu vnímáme zvolené téma za velice prospěšné a žádané.

Studie se skládá ze tří částí: preklinické-teoretické, klinické a experimentální. Je správně systematicky řazena, obsahuje 12 kapitol se 104 stranami textu. Autor nezapomněl včlenit obsah literatury, ze které čerpal – 184 publikací, autorských prací spojených s tématem – 20 prezentací, 11 posteru – 7 zahraničních, 7 publikací – v 5ti prvním autorem, 2 publikace v tisku. Obsah práce je formálně správný, autor na začátku předřazuje klíčová slova a zkratky, které v textu dále používá. Srozumitelně objasňuje problematiku zvoleného tématu.

V úvodu studie autor poukazuje na závažnost a obtížnost správného ošetření úrazů zubů u dětí, poněvadž se jedná ve velké většině o děti s tzv. smíšenou denticí – tedy o úrazy zubů u dětí, kdy dochází k výměně dočasné dentice za dentici stálou a postižené stálé zuby jsou v různém vývojovém stádiu.

V teoretické části se autor věnuje problematice zadání a se systematickou srozumitelnou návazností předkládá názvosloví a současné dělení úrazů zubů podle mezinárodní klasifikace (Andreasen J.O., Andreasen F.M., Andersson L., Kilian J.) na dvě základní kategorie:

- A.: úrazy tvrdých zubních tkání a zubní dřevě,
- B.: úrazy periodontálních tkání.

Jsme obeznámeni s epidemiologií úrazů dětí, s etiologií, faktory ovlivňující úspěšnost ošetření. Správně zdůrazňuje, že jeden z nejdůležitějších faktorů ovlivňujících léčbu je faktor času). Detailně rozepisuje posttraumatické komplikace a jejich správné ošetření, odvíjející se od stupně dokončení vývoje kořenového kanálku a kořene zubu.

V preklinické části se autor soustředil na sběr dat, které získal vyhodnocením znalostí učitelů základních škol při poskytování první pomoci v případech avulze stálých zubů. Vypracoval dotazník s devíti otázkami, na které byly připraveny 4 možnosti odpovědi (obr. 1, tab. 1) – získaná data od 300 učitelů jednoznačně potvrdila nedostatečné znalosti učitelů v poskytování první pomoci při úrazu zubů. Autor vyhotovil poster s návodem první pomoci ošetření úrazu zubů (obr.2). Touto částí práce prokazuje autor velice svědomitý a aktivní přístup k řešení problému, neb samostatně mapuje situaci problému v praxi, na základních školách a získává vlastní přímé podklady, které ho mohou vést k řešení v oblasti prevence úrazů u dětí.

V klinické části studie retrospektivní analýzou 90 vyražených zubů u 57 dětí sleduje autor způsob ošetření (replantace, či nikoliv), faktor času, způsob uchování vyraženého zubu, komplikace ošetření a endodontické ošetření u zubů s nedokončeným vývojem kořene. Endodontické ošetření bylo sledováno u 178 pacientů s 383 poraněnými zuby s nedokončeným vývojem kořene. Všichni pacienti byli ošetřeni v letech 1995 – 2005 na

Stomatologické klinice LF UK a FN v Plzni. Jednotlivá získaná data jsou předkládána v názorných grafech (1-11), tabulkách (2) a kazuistice (obr.3). Předpokládám, že výsledky budou součástí disertační obhajoby, a proto je neuvádím.

Experimentální část studie považuji za velice zajímavou, neb poskytuje nové informace, jak o používaných preparátech obsahujících hydroxid vápenatý jako kořenové výplně, tak o výsledcích po ošetření zubů těmito materiály. Autor posuzoval materiály s $\text{Ca}(\text{OH})_2$ jak z pohledu krátkodobého, tak dlouhodobého použití. Stěžejní informace pro mne potom byly především v případech apexifikace zubů s nedokončeným vývojem. U preparátů obsahujících $\text{Ca}(\text{OH})_2$ bylo měřeno v časových odstupech pH, byla měřena koncentrace iontů kalcia s materiálem ve formě pasty a čepu. Byla měřena difúze iontů kalcia a hydroxidu centimem. Ve 4. studii byla měřena tvrdost dentinu u zubů s dlouhodobou výplní kořenového kanálku s hydroxidem vápenatým. Poslední studie představuje histologické vyhodnocení hyperkalcifikace dentinu po dlouhodobém zaplnění zubního kanálku hydroxidem vápenatým.

Závěr studie potvrzuje domněnku, že dlouhodobé použití kalcia hydroxidu může vést ke strukturálním změnám a hyperkalcifikaci kořenového dentinu.

V experimentální části mne zaujala především 4. a 5. studie zkoumající množství $\text{Ca}(\text{OH})_2$ v tvrdé tkáni zubního kořene po dlouhodobém zaplnění kořenového kanálku tímto materiálem. Všechny experimentální studie jsou velice jasně a srozumitelně definovány, metodicky správně pojaty a názorně vyhodnoceny. Studie jsou doplněny tabulkami (3-16), grafy se statisticky zhodnocenými daty (12-21) a obrázky (4-28). V této části autor jasně prokazuje, jak své odborné znalosti umí ověřovat v experimentu s jasným výstupem. Vysoce hodnotím čitelné a přesně popsané snímky SEM v poslední části studie (18-28).

Těžištěm předkládané disertační práce je vyhodnocení endodontického ošetření stálých zubů s nedokončeným vývojem kořene zubu postižených traumatem materiálem obsahujícím hydroxid vápenatý. Práce je přehledná a se závěry autora lze beze zbytku souhlasit.

Zajímal by mne názor autora na úspěšnost apexifikace, za jakých podmínek k ní dochází a naopak, kdy tato metoda je neúspěšná.

Druhý dotaz bych si dovolila obrátit k prevenci. Zeptám se, v čem vidí autor úspěšnost prevence úrazů zubů u dětí a ze svých zkušeností, jak vidí prevenci úrazů u nás. Máme v současné době možnosti prevence pro kategorii „hyperaktivních a sportovně založených dětí“ ?

Závěrem bych chtěla sdělit, že disertační práce MUDr. Vasileiose Tzigkounakise je velice dobře zpracovaným odborným tématem, které obsahuje a potvrzuje možnost ošetření úrazů stálých zubů tak, aby jim byla dána možnost zachování v zubním oblouku plnohodnotně a dlouhodobě, a to i v případech avulze zubu s nedokončeným vývojem kořene zubu. Klinická část je potvrzena částí experimentální a obhajuje tuto studii.

Doporučuji předloženou disertační práci k obhajobě.

V Praze dne 26. 3. 2010

Doc. MUDr. Eva Gojišová
Stomatologická klinika 3. LF UK a FNKV
Šrobárova 50
100 34 Praha 10